

A Vasember és a száműzött királyfi

Egyszer volt egy király, kinek igen szép felesége és egy kisfia volt. Ez a király igen szeretett vadászni, s idejét többnyire vadászatban töltötte. Egyszer pedig mikor vadászatot tartana az erdőben, előtalált egy Vasembert, ki fagyökereket evett. Mikor pedig a király kérdezte volna, hogy mit csinál itt, azt felelte, hogy ő már száz esztendeje, hogy itt sínlődik az erdőben és csupán csak fagyökereket eszik, és hogy ő régenten király volt, de minthogy atyját és testvéreit megölte, azért nem juthatott a másvilágba, hanem már nemsokára kitelik szenvedésének a napja. A király megígérte neki, hogy holnap kenyeret küld neki, csak legyen itt.

A király hazament és sok kenyeret küldött egy kocsin, a másikon pedig maga ment embereivel, kiknek megparancsolta, hogy ha inteni fog, tüstént fogják meg, mi úgy is történt, mert mikor a szegény Vasember általvete volna a kenyereket, a király intésére megfogták és házába hurcolták, hol nagy vasajtós szobába bezárták. Itt tizenegy esztendeig már fogságban volt, mikor a király elment vendégeket hívni, hogy majd ezt a Vasembert nekik megmutatja. A kulcsot a feleségének adta.

Történt, hogy a királyfi labdázott, és a labdája a Vasember szobájába beesett az ablakon. A királyfi kérte a Vasembert, hogy dobja ki a labdáját, de ez nem dobta ki, hanem azt mondta, ha kinyitja az ajtót, akkor odaadja neki a labdát. A királyfi odament az anyjához, kérte, hogy keressen a fejében. Mialatt az anyja keresett a fejében, azalatt kivette az anyja zsebéből a kulcsot, kinyitotta az ajtót, a Vasember elszökött, a fiú pedig, mikor a labdát megkapta, az ajtót bezárta ismét és odament az anyjához, hogy keresne a fejében, s míg az anyja keresett, a kulcsot ismét visszatette.

A király másnap megjött a vendégekkel, keresték a Vasembert, nem találták. A király tüstént rárivalkodott a feleségére, hogy miért eresztette ki a Vasembert, de ez mentette magát, azután a fiút fogta elő, ki megmondta, hogy ő eresztette ki, amiért a király elkergette.

Ment a királyfi az erdőben, előtalálta a Vasembert, kinek elbeszélte sorsát. A Vasember mondta, hogy maradjon nála. Már sok hetet töltött

ott, mikor a Vasember egyszer elment s megmondta a király úrfinak, hogy itt van egy kút, ihat belőle, de a haját meg ne mossa benne. De a királyfi kuriozitásból egy hajszálat beledobott, mikor pedig látta, hogy aranyos lett, akkor a fejét megmosta. Hazajött a Vasember, látta, hogy a királyfi parancsa ellen tett, elküldte magától; de meghagyta neki, hogy ha valami szüksége lesz, csak jöjjön hozzá. A király úrfi sírva csókolta meg a Vasembert s elment szolgálni. Hogy pedig a haja ne látszassék, azért ronggyal betakarta, s egy király kertészéhez beszegődött.

Egyszer a királyné kinézett az ablakján, éppen akkor, mikor a ruha véletlenül leesett a fejéről, s másnap, mikor a kertész behozta a virágokat, megparancsolta, hogy holnap a kertészlegény hozzon be virágokat. A kertész mondta, hogy az koszos, de a királyleány nem tágitott. Mikor másnap a kertészlegény bevitte a virágokat, a királykisasszony mondta neki, hogy jöjjön közelebb, de ő azt mondta, hogy ő koszos, és azért nem mer odamenni. Hanem a kisasszony odaugrott és a kendőt lerántotta fejéről, s meglátta a szép aranyhaját. A szép királyfi ezután elbeszélte, hogy ő is király fia. A dolog vége az lett, hogy a király leánya kijelentette atyjának, miszerint máshoz nem megy feleségül, csak a kertészlegényhez, amin a király szörnyen megharagudott, s nem adott nekik mást lakásul, mint istállót.

Történt pedig, hogy rémítő háború ütött ki, miért minden embernek el kellett menni. A kertészlegény nem is kapott valami különös szép csákót, hanem olyant, melyben az egerek kilenc évig fészkeltek, háromlábú lovat, mely alig mászhatott, és rozsdás kardot kapott. Mikor azon az erdőn ment keresztül, melyben a Vasember volt, a Vasember adott neki egy kardot, melynek ha azt mondta „vágd le, édes kardom”, azonnal levágta. Kapott még egy szép paripát, szép vascsákót és aranyos öltönyt. Mielőtt elbocsájtotta volna a királyfit, arra kérte, hogy ölné meg; de ez vonakodott, későbben mégis megölte. Mikor a csatátérre ment, a felei már szaladni kezdetek; hanem ő kihúzta a kardját s mondta:

– Vágd le, édes kardom, az ellenség fejét! — azonnal mind levágta.

A király, hogy ezt látta, odament, megdicsérte, s adott neki egy arany tubákpikszist, melyen saját képe volt, s azonnal elment. A

kertészlegény az erdőbe ment, ott hagyta eszközeit és az előbbieket öltötte magára, és háromlábú lován hazament. A király csodálkozott, hogy haza bírt jönni, de ő mondta, hogy látta, mikor az aranypikszist odaadta a vitéznek, és ez a pikszis itt van. Odaadta a pikszist a királynak. De a király nem akarta hinni, hogy ő volt; ekkor elment az erdőbe. Abban az aranyos ruhában jött haza, melyben győzött; akkor a király megcsókolta és leányát ismét kegyelmébe fogadta, királyságát vejjével megosztotta.